

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, u saradnji sa Udruženjem mladih sa hendikepom Crne Gore i Savezom slijepih Crne Gore, donijelo je smjernice za e-pristupačnost:

Elektronska pristupačnost ili e-pristupačnost (eAccessibility) znači dostupnost informaciono-komunikacionih tehnologija i usluga osobama sa različitim vrstama invaliditeta i predstavlja osnovni preduslov e-Inkluzije (informaciono društvo kojim su svi obuhvaćeni).

E-pristupačnost predstavlja uklanjanje prepreka pri dizajniranju web stranica i postavljanju sadržaja na njih. Da bi se web sajt mogao nazvati pristupačnim svi korisnici moraju biti u mogućnosti da pristupe svim njegovim dijelovima. To ne znači da svi moraju doživjeti isto korisničko iskustvo, ali znači da ne bi trebalo da postoji niti jedna funkcionalnost ili dio sadržaja koji je nedostupan bilo kome bez obzira na njegovu invalidnost, uređaje i web pretraživač, koje koristi ili okruženje iz kog pristupa.

Po akcionom planu u Strategiji razvoja informacionog društva od 2014. do 2016 cilj je ePristupačnost za sve. Razviti standarde i smjernice kako bi osigurali da su internet/broadband infrastruktura, portal eUprave i prateće elektronske usluge dostupne svim građanima, posebno obrađujući pažnju na pojedince koji žive u ruralnim oblastima i/ili na lica sa invaliditetom kao i slabovidim osobama.

Pristupačnost web stranica (e-pristupačnost, engl. e-accessibility) uzima u obzir sve vrste oštećenja/invalidnosti (engl. disability) koja utiču na pristup web stranicama uključujući vizuelna, auditorna, fizička, kognitivna i neurološka oštećenja i oštećenja govora. Pristupačne web stranice takođe su od koristi i osobama koje nemaju oštećenja, jer olakšavaju korišćenje interneta.

Oblici e- pristupačnost

- Situacijska pristupačnost – ogleda se u ostvarivanju uslova pristupačnosti internet stranica pri upotrebi mobilnih tehnologija (mobilni telefon, iPad i sl.) u raznim situacijama u kojima se mogu naći svi korisnici internet stranica.
- Socio-kulturna pristupačnost – određuje pravila zadovoljenja etničkih, kulturnih i rodnih posebnosti upotrebe internetskih stranica.
- Funkcionalna pristupačnost – određuje uslove koje je potrebno zadovoljiti kako bi osoba s invaliditetom, starija osoba ili osoba koja je povremeno ili trenutno onemogućena usljed zdravstvenih razloga, mogla nesmetano koristiti mrežne stranice.

Važno je zadovoljiti kriterijume pristupačnosti iz sva tri oblika pristupačnosti kako bi svi, uključujući i osobe s invaliditetom, imali punu pristupačnost, koja nije svedena isključivo na specifičnosti invaliditeta.

World Wide Web Consortium objavio je okvirne smjernice važne za pristupačnost e-informacija, a one su sljedeće:

- pružanje ekvivalentnih zamjena slušnom i vidnom sadržaju
- ne oslanjati se isključivo na boje
- prikladno obilježavanje sadržaja
- pojednostavljenje jezika pisanja
- upotreba privremenih rješenja
- upotreba W3C tehnologije i smjernica
- pružanje jasnih navigacijskih mehanizama
- osiguravanje jednostavnosti i jasnoće dokumenata.

Potrebno je obezbijediti usklađenosti web prezentacija svih organa državne uprave, javnih servisa, portala sa W3C (World Wide Web Consortium) standardima e-pristupačnosti;

- Javne RTV servise prilagoditi potrebama OSI uvođenjem standarda o pristupačnosti informacija koji bi bili obavezujući za sve RTV stanice (sinhronizacija, auto deskripcija);
- Prilagoditi programe radio-difuznih centara za osobe sa oštećenim sluhom, kroz titlovanje određenog broja sati informativnog programa i redovne programe koji će biti prevedeni na gestovni jezik;
- Obezbijediti dostupnost službenih informacija na Brajevom pismu, audio-zapisu i u drugim formatima koji su dostupni licima sa djelimičnim ili potpunim oštećenjem vida.
- Adaptirati web-sajtove u skladu sa WAI smjericama i donijeti potrebne podzakonske akte kako bi se odredbe Zakona o medijima sprovodile u praksi, uz predviđanje obaveze organa javne vlasti i stručnih ponuđača Internet stranica, kao i programskih grafičkih površina, koje se prikazuju sredstvima informatičke tehnologije, da uredi svoje prezentacije u određenom roku u skladu sa WAI smjericama tako da ih osobe sa djelimičnim ili potpunim oštećenjem vida mogu koristiti bez ograničenja.

- U skladu sa novim tehnološkim trendovima, omogućiti povećanje slova-tekstova - zum stranice (veličina teksta se može prilagoditi), kako bi osobe sa djelimičnim ili potpunim oštećenjem vida bile u mogućnosti da pročitaju sadržaj jednostavno i bez napora.
- Upotrebiti adekvatan kontrast boje u tekstu, što se primjenjuje i na linkove.
- Upotrebiti deskriptivne naslove stranica, kako bi omogućili lakše razumijevanje i pristup sadržajima.
- Sve cjeline u okviru jedne stranice treba da imaju posebne naslove - korektno obilježene (heading, tabela, lista i sl.), kako bi mogli da se lakše identifikuju i raspoznaju.
- Linkovi da budu lako dostupni, uvijek u vidnom polju i na pristupačnoj širini.
- Svi meniji da su dobro označeni kako bi se mogli lako raspoznati.
- Za prikaz stranice upotrebiti odgovarajući CSS-i (Cascading Style Sheets).
- Prilikom popunjavanja (na portalima banaka, operatera...) formulari da se automatski preusmjeravaju, bez dodatnog otvaranja stranica, takođe, da se izbjegnu sličice, baneri, se ono što čitač ekrana ne može da vidi.

Prilikom korišćenja CAPTCHA image koristiti alternativna rješenja koja su dostupna čitačima ekrana (jednostavna računarska operacija čiji se rezultat unosi u edit polje).

Cilj smjernica je da ukaže na to da e-pristupačnost bude jednako pristupačna osobama sa i bez invaliditeta.

E- pristupačnost je preduslov za široku rasprostranjenost upotrebe ICT-a, a troškovi njegovog osiguravanja se mogu smanjiti primjenom "univerzalnog dizajna" (dizajn za sve) i boljom interoperabilnošću usluga i postojeće tehnologije. Bolja e-pristupačnost omogućava osobama sa oštećenim vidom, osobama sa invaliditetom, starijim osobama, osobama koje žive u izolovanim područjima, kao i osobama koje su u nepovoljnim položaju zbog ekonomskih ili obrazovnih razloga da budu aktivniji u radnom smislu ili kao korisnici usluga, čime i državni i komercijalni davaoci usluga mogu povećati krug svojih korisnika.

Utvrđivanjem problema, sprovođenjem mjera i na kraju realizacija i rješavanje problema, doprinosi opštoj socijalnoj jednakosti, odnosno društvu u kojem svako može da da svoj doprinos.